

Virumaa KOMMUNISTI- TÄHISED

Inimesed olid rõõmsad ja optimistlikud. Kuid head tulevikukavatsused ja unistused katkestas sõda. Saksa fašistidel õnnestus ajutiselt okupeerida Nõukogude Eesti. Kodumaa kaitsjate ridadesse astusid ka kommunistlikud noored. 60 Rakvere linna kommunistliku noort palus saada end rindele. Oma avaldustes kirjutasi nad nii: «Tahame mehiselt võidelda vihatud fašistide vastu. Anname oma parima kodumaa vabaduse eest.»

Komsomoliorganisatsioonidel oli esmaseks ülesandeks hävituspataljoni moodustamine ja mobilisatsioonile kaasaaitamine. Virumaa komsomoliorganisatsioon lõpetas oma tegevuse 10 juulil 1941. Komitee töötajad aga läksid tagalasse.

Eesti rahva reeturite — kodanlike natsionalistide ja nende kannupoiste abiga alustasid fašistid metsikut terrorit esmajärjekorras eesti rahva kõige eesrindlikuma ja aktiivsema osa vastu. Alatute mõrtsukate käe läbi langesid ELKNÜ Keskkomitee sekretärid sm-d Org, Petrovõh ja Cher, samuti ELKNÜ töötajad sm-d Raesaar, Hallop, Siliivask, Piirsoo ning paljud teised eesti noorsoo tuli hingelised võitlejad. Hulgaliselt vaevles kommunistlikke noori vanglaid ja koonduslaagreid. Metsik terror tekitas noorsoo hulgas üha suuremat viha rõõvallatajate vastu. Rindel võitlesid kommunistlikud noored vapralt fašistidega. Koos kommunistlike noortega võitlesid fašistide vastu Elar Toome, Edgar Karro, Lembit Remmelgas, Erich Männik ja paljud teised Virumaa noored.

Esimesed tõised lahingud tuli kommunistlikel noortel ja noortel pidada Narva ja Kingissepa all, kus langesid mitmed Virumaa noored, nende seas kommunistlikud noored Elar Toome, Hugo Eenmaa, Rein Nõlvak jt. Kangelaslike lehekülgi kirjutasi Suure Isamaasõja ajalukku partisaanid. Nende kartmatute rah-

vatasujate hulka kuulusid mitmed Virumaa kommunistlikud noored. Hävituspataljoni liikmed olid aga sm-d Moorberg, Tamma ja Green. Kommunistlik noor Anna Zallesina oli sanitaarinstruktor.

Partisanisalgas võitles väga mehiselt Aleksander Trelin. Kuid ta sakslaste kätte vangilanges, käitus ta kui tõeline kodumaa patrioot. Fašistid rakendasid tema kallal kõige metsikumaid piinamisvõtteid — põletasid kuuma rauaga, löiksid seljast nahka, — kuid ta ei reetnud oma seltsimehi. Ta suri kangelasena.

Pärast Virumaa okupeerimist jäi tagalasse vastupanuliikumist organiseerima EKP Virumaa Komitee I sekretär sm. Alfred Stamm. Ta töötas koos Kiviõli kombinadi ametiühingukomitee esimehe Oskar Rausi ja naispatrioot Salme Harkmanniga. Eestlastest kõrilõikajad nuuskisid aga nende asukoha välja ja piirasid nad ümber. Ebavõrdses lahingus langes esimesena Alfred Stamm. Sm. Rausi ja sm. Harkmann võeti aga kinni. Pärast julma piinamist lasti nad maha. Alatu reetmine tabas EKP Virumaa Komitee III sekretäri Oskar Sallit. Tema võitles partisanisalgas, hiljem varjas end Maidla vallas. Kuid kohalikud nuhid reetsid ta. Mõni aeg hiljem sm. Sallit mõrvati.

Partisanina langes ka tuli hingeline kommunistlik noor ja suurepärane organisator Edgar Olev.

1940.—1941. aastal töötas EK(b)P Virumaa Komitees arvestussektori juhatajana Valentina Maserova. Ta jäeti Virumaa okupeerimisel parteilise ülesandega tagalasse. Äraandja tõttu langes ta sakslaste kätte. Teda peksti ja piinati, veeti ühest vanglast teise, kuid ta ei andnud mingeid andmeid kommunistide ja kommunistlike noorte kohta. Vanglas käitus ta eriti vapralt, õhutas vange vastupidamisele

VALENTINA MASEROVA

ning võitlusele okupantide vastu.

«Olge mehised, uskuge, meie võidume,» oli tema kindel veendumus. Valentina Maserova mõrvati, kuid ta jäi truuks Kommunistlikule Parteile ja rahvale.

Koletislikud olid okupantide kuriteod, nad ei halastanud lastelegi. Viru-Jaagupi kalmistule on maetud sakslaste poolt mõrvatud kommunistlikud noored ja pioneerid. Nende mälestuseks avati seal 1957. aastal mälestuskivi. Avaldane pidas Arnold Green.

«Mälestus esimestest kommunistlikest noortest jääb meie südamesse ja nende kuulsusrikkad traditsioonid innustavad meid veel paremini töötama,» ütles oma sõnavõtus Tudu metsapunkti komsomoli-organisatsiooni sekretär sm. Vahtrik. Seal peetakse kalliks mälestust kommunistlikust noorest Vaike Allikveest, kelle sakslased mõrvasid koos perekonnaga 1941. aastal. 29. oktoobril 1957. aastal avati Tudu 7-kl. Koolis mälestustahvel Vaike Allikveele: «Siin koolis õppis ja töötas Rakvere rajooni kommunistlik noor Vaike Allikvee, kes langes nõukogude võimu eest Eestis 1941. aastal.»

Kuid paljude kommunistlike noorte kohta, keda fašistid mõrvasid, puuduvad täpsemad andmed. Meie kõigi kohus on aga jäädvustada nende nimed tulevaste põlvkondadele.